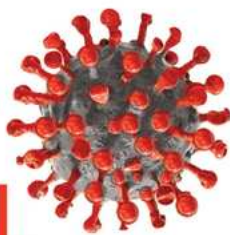

SpringMed Kiadó
AZ ORVOS VÁLASZOL[®] SOROZAT

Dr. Rákóczi Éva

AMIT A COVID
FERTŐZÉSRŐL
ÉS A POSZT-COVID
ÁLLAPOTOKRÓL
TUDNI ÉRDEMES

SPRINGMED KIADÓ

Dr. Rákóczi Éva

AMIT A
COVID-FERTŐZÉSRŐL
ÉS A POSZT-COVID-
ÁLLAPOTOKRÓL
TUDNI ÉRDEMES

© Dr. Rákóczi Éva, 2021
© SpringMed Kiadó, 2021

Dr. Rákóczi Éva:
**Amit a COVID-fertőzésről és a poszt-COVID-állapotokról
tudni érdemes**

Lektor: Prof. Dr. Szekanez Zoltán

SpringMed Kiadó AZ ORVOS VÁLASZOL® sorozat

ISBN 978-963-9914-04-9
ISSN 2732-0952

Minden kiadói jog fenntartva. A mű egészének vagy részleteinek nyomtatott vagy digitális formában történő sokszorosítása, másolása, online megjelentetése kizárólag a kiadó előzetes írásos engedélyével lehetséges.

SpringMed Kiadó Kft.

Postacím: 1519 Budapest, Pf. 314.

www.springmed.hu

Szerkesztő: Dr. Böszörményi Nagy Klára

Tipográfia és borítóterv: Németh János

Terjesztés: Végh Rita

Nyomás és kötés: Belvárosi Nyomda Kft.

Tartalom

Kérdések jegyzéke	7
Előszó	17
I. Amit a koronavírusról tudni kell	19
I.1. A vírus eredete, jellemzése	21
I.2. Fertőzésre, halálózásra hajlamosító tényezők	26
I.3. A fertőzés mechanizmusa – amit jelenleg tudunk	29
I.4. A fertőzés tünettana, diagnosztikája	31
I.5. Kórházi vagy otthoni kezelés	37
I.6. A fertőzés kezelésére alkalmazható gyógyszerek	43
I.7. A megelőzés lehetőségei (oltások típusai, speciális szempontok, ellenjavallatok, oltási szövődmények)	47
II. Amit a poszt-COVID-állapotokról tudni kell	59
II.1. A poszt-COVID-állapot általános megközelítése	61
II.2. A poszt-COVID-szindróma háttere, kialakulása	66

II.3. Poszt-COVID-tünetek – szervrendszerek	70
II.4. A poszt-COVID-beteg ellátása: a beteg és a háziorvos együttműködése	75
II.5. A poszt-COVID-beteg ellátása: a poszt-COVID-ambulanciák szerepe	81
II.6. Poszt-COVID-ambulancia: ESETBEMUTATÁSOK	84
II.7. Kezelési lehetőségek	92
II.8. Speciális szempontok	100
II.9. Saját tapasztalatok	104
II.10. Összefoglalás	107
III. Hasznos információk	109
III.1. Magyarországi poszt-COVID-ellátóhelyek listája	111
III.2. Tájékoztató weboldalak COVID-fertőzésről, vakcinálásról és a poszt-COVID-szindrómáról. . .	114
III.3. Rövidítések jegyzéke	115
III.4. Szójegyzék – orvosi kifejezések magyarázó szótára	116
III.5. A Magyarországon jelenleg elérhető, koronavírus ellen kifejlesztett vakcinák	119

Kérdések jegyzéke

I. AMIT A KORONAVÍRUSRÓL TUDNI KELL19

I.1. A vírus eredete, jellemzése21

1. Honnan került elő ez a vírus, mit tudunk róla?
2. Van arról ismeretünk, honnan indult ki a vírus?
3. Miért fontos, hogy megtudjuk, honnan ered a vírus?
4. Kik foglalkoztak ezzel a kérdéssel?
5. Mire jutott ez a munkacsoport?
6. Ha zoonotikus az eredete, akkor melyik állattól kell leginkább tartanunk?
7. Hogyan jut a koronavírus a szervezetünkbe?
8. A kaput már ismerjük, de mi nyitja ki a zárat?
9. Ha nem lenne a vírus felületén ez a tüskefehérje, be tudna jutni a szervezetünkbe?
10. Milyen szerepe van még a tüskefehérjének?
11. Hogyan kell ezt elképzelni, mitől is védenek ezek az antitestek?
12. Van ennek valamilyen haszna a terápiában?
13. Mit tudunk az első koronavírusos esetről, ami először nyilvánosságra került?
14. Mi történt ezután a nagyvilágban?

I.2. Fertőzésre, halálzásra hajlamosító tényezők26

15. Van olyan ember, aki könnyebben fertőződhet meg a vírussal?
16. Mi a helyzet a terhesekkel? Van félnivalójuk?
17. Ha vannak hajlamosító tényezők a fertőzésre, akkor mégis miért halnak meg egészséges emberek, akár fiatalok is COVID-19-fertőzésben?

18. Kik azok, akik belehalhatnak a fertőzésbe?
19. Miért hasznos ismerni ezeket a rizikófaktorokat?
20. Hogyan ültethető ez át a gyakorlatba?

I.3. A fertőzés mechanizmusa – amit jelenleg tudunk29

21. A rizikótényezőket megismertük, tudjuk, hogyan lép be a vírus a szervezetbe. De mi történik ezután?
22. Milyen védelmi vonalakat ismerünk?
23. Mi történik a vírus szervezetbe kerülésekor?
24. Hogyan érinti ez az érgyulladás a szerveinket?
25. Milyen károsodás lehetséges még az érgyulladás mellett?
26. Ezek a súlyos eltérések azonban nem mindenkinél jönnek létre. Miért?

I.4. A fertőzés tünettana, diagnosztikája31

27. Valójában mikor gondoljunk arra, hogy koronavírus-fertőzésünk van?
28. Miért alattomosak a SARS-CoV-2 vírus által okozott tünetek?
29. Ez mit jelent?
30. Mi ennek az oka?
31. Mit lehet tenni ez ellen?
32. Változnak-e a COVID-19-fertőzés tünetei a járvány hullámaival?
33. A beoltottnak is lehetnek tünetei?
34. Hogyan lehet igazolni az akut fertőzést?
35. Lehet-e negatív az antigéngyorsteszt fertőzött betegben?
36. Lehet-e pozitív az antigéngyorsteszt olyan személyekben, akiknél biztosan nem áll fenn koronavírus-fertőzés?
37. Mi is az a PCR-teszt?
38. Hogyan lehet igazolni azt, ha már átesett valaki a fertőzésen?
39. Melyek ezek?
40. Milyen módon vizsgálható az antitestek jelenléte?

41. Vizsgálható ezzel az oltás után termelődő antitestszint is?
42. Egyébként pedig mi értelme van annak, hogy minél több koronavírus-irányú szűrővizsgálat történjen?

I.5. Kórházi vagy otthoni kezelés37

43. Vannak-e fokozatai a betegségnek?
44. Hogyan értelmezhetjük ezt? Melyek ezek a káros mechanizmusok?
45. Mi az a citokin?
46. Fentiek alapján milyen fokozatai vannak a fertőzésnek?
47. Melyek ezek a paraméterek?
48. Mi a másik felosztás?
49. Miért fontos a súlyossági besorolás?
50. Mikor van szükség kórházi kezelésre?
51. Milyen fokozatai lehetnek a betegségnek?
52. Hol kell megfigyelni a kevés tünettől rendelkező beteget?
53. Mik a teendők az otthon maradó beteggel?

I.6. A fertőzésre alkalmazható gyógyszerek43

54. Igaz az, hogy néhány antibiotikum alkalmas a koronavírus kezelésére?
55. Miért gondolták, hogy ez hatásos lehet?
56. Adtak a kórházakban is antibiotikumot a koronavírus-fertőzésre?
57. Lehet-e koronavírus-fertőzés megelőzésére adni valamilyen szert?
58. Hogyan hat ez a terápia?
59. Kiknek adható ez a kezelés?
60. Mi a helyzet a háziorvosok által is felírható favipiravirral?
61. Van esetleg újabb szer, ami ígéretes lehet a nem súlyos stádiumú betegek otthoni kezelésében?
62. A kórházba kerülő súlyos betegek részére van-e megfelelő terápia?
63. Melyek ezek a gyógyszerek?

I.7. A megelőzés lehetőségei (oltások típusai, speciális szempontok, ellenjavallatok, oltási szövődmények)47

64. Tulajdonképpen mi is a vakcinák szerepe a vírusfertőzésben?
65. Miben különböznek a koronavírus elleni védőoltások?
66. Van-e a vakcinák között olyan, amelyik típust már régebben is alkalmazták más fertőző betegség során?
67. Milyen vakcinatípusokat alkalmaznak még nálunk?
68. Mit jelent ez?
69. Miért olyan különlegesek az mRNS-vakcinák?
70. Sok a kételkedő az új típusú mRNS-vakcinák miatt, hogy nem elég biztonságosak számukra. Igaz ez?
71. Mit kell tudni az mRNS-vakcinák mellékhatásairól?
72. Tudunk esetleg számokat erről?
73. Tehát megnyugodhatunk a fenti mellékhatásszámok birtokában?
74. Milyen koronavírus-vakcinát kaphatnak a gyerekek?
75. Kik azok, akiknek még csak mRNS-vakcina adható?
76. Ki dönthet a terhesek oltásáról kérdéses helyzetben?
77. Kik azok, akiknek nem szabad mRNS-vakcinát kapniuk?
78. Van más gyógyszerben is PEG?
79. Hogyan szűrhető ki az esetleges PEG-allergia?
80. Milyen más hatásspektrumú koronavírus-vakcinát alkalmaznak még?
81. Fertőzőképes a bejuttatott vektorvírus?
82. Beépül a sejtmagba a vektorvírus?
83. Mely vektorvakcinák érhetőek el Magyarországon?
84. Hogy állunk ezekkel a vakcinatípusokkal a mellékhatások tekintetében?
85. Tehát akkor ezen oltások tekintetében sem kell aggódnunk?
86. Ezek alapján megnyugodhatunk a fenti mellékhatásszámok birtokában?
87. Mit tudunk a Gam-Covid-Vac vakcináról?
88. Jelentkezhet a vektorvakcinák esetében is súlyos allergia?

89. Kiknek nem javasolt továbbá ez a típusú vakcina, azaz kiknél ellenjavallt?
90. Miért kell beszélni a vakcinák mellékhatásairól?

II. AMIT A POSZT-COVID-ÁLLAPOTOKRÓL TUDNI KELL59

II.1. A poszt-COVID-állapot általános megközelítése61

91. Miért kell foglalkozni a poszt-COVID-kérdéssel?
92. Tudjuk jelenleg, hogy pontosan hány embert érint ez a kórkép?
93. Vannak-e olyan betegek, akik hajlamosabbak a poszt-COVID-állapokra?
94. Mit is jelent a poszt-COVID-megnevezés?
95. Hogyan is lehetne meghatározni a poszt-COVID-állapotot?
96. Miért van ez?
97. Hogyan kell ezt értelmezni?
98. Miért nevezik szindrómának?
99. Ezek alapján az akut fertőzés lezajlása után rögtön kezdődik a poszt-COVID-állapot?
100. Melyek ezek a csoportok?
101. Különböznek-e ezek a fázisok a kórházi kezelésre szoruló és nem szoruló között?
102. Miért fontos ez a csoportosítás?

II.2. A poszt-COVID-szindróma háttere, kialakulása66

103. Mi a háttere a poszt-COVID-szindrómának?
104. Miért marad egyesekben tartósan ott a vírus?
105. Előfordult már valaha más kórokozókkal kapcsolatban, hogy a fertőzés után hosszú távú hatások is jelentkeznek?
106. Mi lehet az oka például az elhúzódó légúti tüneteknek?
107. Ez mire enged következtetni?
108. Egy légúti vírus miért károsít más szervet is?
109. Mi történik így az idegrendszerben?

110. Milyen bizonyítékok vannak a szívérintettség kórélettani alapjaira?
111. Ezek szerint a poszt-COVID-szindróma háttere összetett lehet?
112. Van valami köze ehhez az elhúzódó intenzív osztályos kezeléseknél?

II.3. Poszt-COVID-tünetek – szervrendszerek70

113. Milyen tünetek a jellemzőek a poszt-COVID-szindrómára?
114. Milyen szerveket érinthet a poszt-COVID-szindróma?
115. Vegyük sorra! Milyen tünetek tartoznak a neuropszichiátriai poszt-COVID-állapotba?
116. Sok betegnél jelenik meg neuropszichiátriai poszt-COVID-tünet?
117. Mi jellemző a kognitív funkciók romlására?
118. Kiknél gyakoribb a kognitív tünetegyüttes?
119. Miért fontos, hogy tisztában legyünk a kognitív funkciózavarokkal?
120. Hogyan ismerhető fel a kognitív poszt-COVID-tünetegyüttes?
121. Milyen tünetek tartoznak a szív-ér rendszeri csoportba?
122. A következő a légzőrendszeri csoport. Úgy gondolnánk, ez mindenkinél fennáll. Igaz ez?
123. Mi jellemző a gyomor-bél rendszeri tünetegyüttesre?
124. Mit tudunk az általános poszt-COVID-tünetekről?
125. Valóban változatos a tünetek megjelenésének palettája. Hogyan lehet ebben eligazodni?
126. Ezek alapján a poszt-COVID-szindrómás betegek kihez forduljanak, fordulhatnak, ha ennyire összetett a körkép klinikai megjelenése?

II.4. A poszt-COVID-beteg ellátása: a beteg és a házi orvos együttműködése75

127. Hogyan is kezdjük? Mikor kell a házi orvoshoz fordulni?

128. Ha tehát ezek a tünetek elhúzódóak, és közeledünk időben az átmeneti fázis végéhez, akkor mi a teendő?
129. Magunkat kell gyógyítanunk? Hogy is van ez?
130. Akkor tehát az átmeneti fázisban, a lábadozás során mire figyeljünk?
131. Kinek a feladata ebben a fázisban a beteg követése?
132. Milyen tünetek jönnek szóba, amelyek inkább a poszt-COVID-szindróma felé billentik a mérleget?
133. Ha ezek közül a tünetcsoportok közül jelentkezik bármelyik, akkor mit tud tenni a háziorvos?
134. Vannak esetleg rutinvizsgálatok, amelyeket javasolni fog a háziorvos?
135. Melyek ezek a sürgető panaszok?
136. Mire kell a betegnek figyelni, hogy tudja saját betegségét menedzselni?
137. Ha nem szorult a beteg kórházi ellátásra, akkor is el kell menni a háziorvoshoz?
138. Más a helyzet a kórházban kezelt betegek hazatérése esetén?
139. Adódhat olyan helyzet, hogy itt, ebben a szakaszban megáll a folyamat, és nem alakul át poszt-COVID-szindrómává?

**II.5. A poszt-COVID-beteg ellátása:
a poszt-COVID-ambulanciák szerepe81**

140. Mikor indultak el hazánkban a poszt-COVID-ambulanciák?
141. Szükséges beutaló ehhez az ellátáshoz?
142. Honnan lehet tudni, hogy melyik ambulanciát keresse fel a beteg?
143. És akinek nincsenek domináns tünetei, de számos panasza van, annak a betegnek milyen szakambulanciát kell megcélozni?
144. És ha nem találunk eltérést sem a tüdőgyógyászati, sem a kardiológiai vizsgálat során, akkor mi a következő lépés?